

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Філософський факультет
Кафедра етики, естетики та культурології
Географічний факультет
Кафедра землезнавства та геоморфології

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
“ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА”
для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 10 “Природничі науки”
спеціальності 103 “Науки про Землю”
освітньої програми “Картографія та географічні інформаційні системи”

Вид дисципліни – обов’язкова (ОК.02)

Форма навчання – денна

Навчальний рік – 2023/2024

Семестр – 2

Кількість кредитів ЄКТС – 3

Мова викладання, навчання та оцінювання – українська

Форма підсумкового контролю – залік

Викладачі: доцент Рихліцька Оксана Дмитрівна, к. філос. н., доцент
професор Комлев Олександр Олександрович, д. геогр. н., професор

Пролонговано: на 2024/25 н. р. _____ (_____) “___” _____ 2024 р.;
на 2025/26 н. р. _____ (_____) “___” _____ 2025 р.;

Київ – 2023

Розробники: доцент **Рихліцька Оксана Дмитрівна**, к.філос.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології
професор **Комлев Олександр Олександрович**, д.геогр.н., професор кафедри землезнавства та геоморфології

Затверджено на засіданні кафедри етики, естетики та культурології, протокол № 1 від 27 серпня 2023 року

Завідувач кафедри

 (Панченко В.І.)

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету, протокол № 2 від 31 серпня 2020 року.

Голова науково-методичної комісії (Маслікова І.І.)

31 серпня 2020 року.

Затверджено на засіданні кафедри геодезії та картографії, протокол № 1 від 28 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри

Людмила ДАЦЕНКО

28 серпня 2023 року.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету, протокол № 6 від 28 серпня 2023 року.

Голова науково-методичної комісії

Наталія КОРОГОДА

28 серпня 2023 року.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

– До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття та категорії.

– **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо дилемних проблем професійної та корпоративної етики в професійній діяльності; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики

– **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку дисциплін ОК та викладається у II семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки професійної етики. З'ясовуються особливості вироблення та розвитку практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності, а також ознайомлення з кодексами професійної етики. Розглядаються особливості оволодіння методами аналізу даних кодексів та їх удосконалення, напрацювання розуміння та переконання щодо слідування нормам професійної етики, як необхідної умови професійного розвитку.

4. Основні завдання навчальної дисципліни:

На прикладі сценаріїв виробничих ситуацій в установах і організаціях природничих досліджень вміти прогнозувати ефективність виробничої діяльності та ймовірне виникнення і попередження проблемних ситуацій у випадках появи таких у групах вищої, середньої та нижньої ланки працівників. Застосовувати набуті знання для раціонального використання наявних виробничих ресурсів, вміти передбачати психологічні обстановки в непростих умовах польових експедиційних досліджень, в тому числі у віддалених районах та місцях з суворими кліматичними умовами, їх організації, постачання устаткування і матеріалів, проведення камеральних робіт та інших видів діяльності в колективах різко відмінного професійного та загального інтелекту.

Освітній компонент сприяє опануванню наступних загальних (K01–K05) та спеціальних (K08–K15) компетентностей:

- K01. Здатність до адаптації і дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом та вміння генерувати нові ідеї в науках про Землю.
- K02. Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.
- K03. Здатність спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань.
- K04. Здатність працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі за фахом.
- K05. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- K08. Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.
- K12. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ.
- K15. Вміння застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах освіти.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
Знати:				
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень корпоративної етики.	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	1
1.2	Принципи та основні норми професійної етики.	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь	2
1.3	Основні види професійної етики та їх сучасне функціонування в профільних установах.	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	2
1.4	Роль професійної та корпоративної етики в становленні дослідника в сфері дослідження картографії та ГІС.	Самостійна робота	Усна доповідь	2
1.5	Методи та механізми розв'язання основних моральних проблем в колективах дослідників природного середовища.	Семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота	3
1.6	Особливості професійних кодексів в діловій практиці дослідників природного середовища.	Семінари, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	2
Вміти:				

2.1	Демонструвати знання спеціалізованої літератури та застосовувати інноваційні підходи в галузі картографії та ГІС.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	1
2.2	Пояснювати специфіку основних видів професійної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики у вітчизняному та міжнародному просторі.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	1
2.3	Здійснювати дослідження методів та механізмів розв'язання основних моральних дилем сучасних практик та проектів в картографії та ГІС.	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	2
2.4	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів у діяльності картографії та ГІС, керуванні проектами та ін. аспектами територіального менеджменту.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, есе	2
2.5	Виявляти специфіку впровадження корпоративної соціальної відповідальності в експериментах, проектах в сфері дослідження картографії та ГІС.	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій	1
2.6	Досліджувати та аналізувати професійну ситуацію в дослідженнях природного середовища та розробити рекомендації по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки.	Самостійна робота	Текст рекомендацій, ситуаційний аналіз	2
Комунікація:				
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, новітньої літератури сучасних засад в картографії та інших науках.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	1

поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.

4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, поверхнево його викладає - не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності.

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне та ґрунтовне.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

3. Самостійна індивідуальна робота: аналіз (Case-studies):

20 – балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

14 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

4. Аналіз-есе :

17 балів – студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері / професійного / соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

12 балів – студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам

5. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20–16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15–11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в

основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10–6 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

5–0 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

7.2. Оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь	Теми 2, 3, 6,7,8	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 2, 3, 7,9	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Тестові завдання	Тема 1, 6	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження та аналіз професійних ситуацій (I част)	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
	Самостійна індивідуальна робота: «Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь)» на вибір	«12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів.
Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів.

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	8	20	10

Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60–100
Не зараховано / Fail	0–59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання				
1	Тема 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання	2	2	2
2	Тема 2. Професійна діяльність та професіоналізм		2	6
3	Тема 3. Корпоративна культура, етика та КСВ	2	2	5
4	Тема 4. Етика конфлікту та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	4	2	7
5	Індивідуальна самостійна робота: ситуаційний аналіз/есе			10
Частина 2. Досвід проведення наукових та прикладних досліджень природного середовища				
6.	Тема 6. Структура наукового знання. Положення природничих досліджень в	2	2	5
7.	Тема 7. Структура виробничих колективів, які здійснюють природничі дослідження камеральним шляхом		2	5
8.	Тема 8. Структура виробничих колективів, які здійснюють природничі дослідження шляхом польових експедицій	2		5
9.	Тема 9. Особливості професійної та корпоративної етики в експедиціях в екстремальних умовах	2	2	5
10.	Індивідуальна самостійна робота: Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь) на вибір			8
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	14	14	60

Загальний обсяг **90 год.**,

в тому числі:

Лекцій   **–14 год.**
Семінари   **– 14 год.**
Самостійна робота   **– 60 год.**
Консультацій   **– 2 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. – К., 2003.- 248 с.
2. Джордж Р. Де Т. Деловая этика / Пер. с англ.– М.: ИГ «Прогресс»; ИД «РИПОЛ КЛАССИК», 2003.
3. Етика. Естетика. : Навч. посібник / за наук. ред. Панченко В. І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1. – С. 6-22.
4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень. - Навчальний посібник - К.: Кондор, 2003. – 192 с.
5. Ломачинська І. М., Рихліцька О. Д., Барна Н. В. Основи корпоративної культури. – К.: 2011.
6. Мороз С. А., Оноприенко В. І., Бортник С. Ю. Методология географической науки. – Киев: Издательство «Заповіт», 1997.
7. Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І.. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7–40.
8. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / за ред. В. І. Панченко.- К: ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова

1. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс) – Режим доступу:<http://parta.com.ua/var/>
2. Борейко В. Екологічна етика. К., 2004.
3. Буровский А. М. Люди ли мы? О соотношении «естественного» и «искусственного» в современном человеке // ОНС.-1996.-№4.– С.122–132.
4. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» // Теоретичні питання освіти і виховання. - К.:2001. - Вип.14. - С.100–102.
5. Йонас Х. Принцип відповідальності. Досвід етики для технологічної цивілізації– М.: Айрис-пресс, 2004.
6. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
7. Лозовий В. О. Умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.djerelo.com/index.php?>
8. Малахов В. Етика . К., 2004.